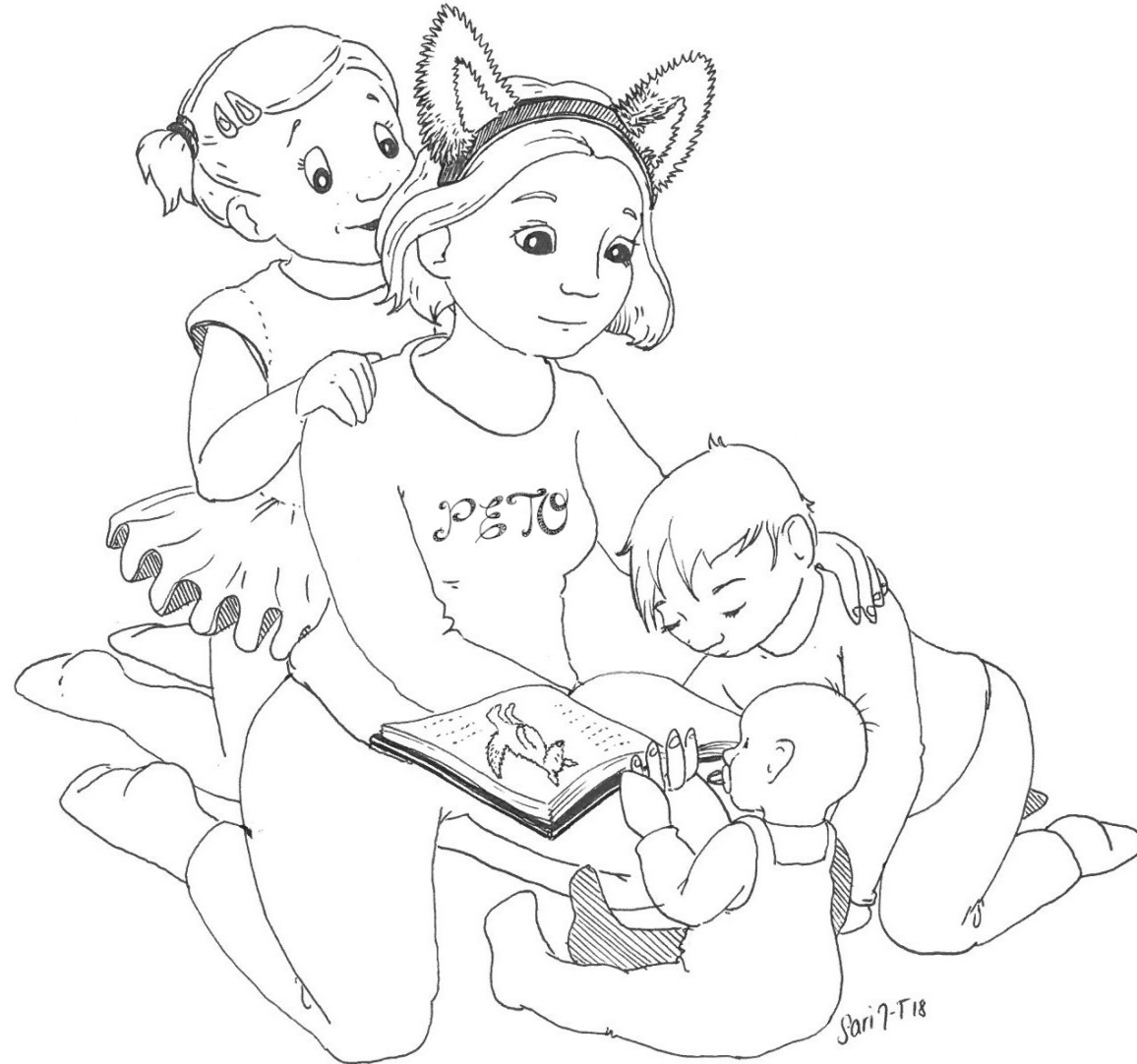


# LAUKAAN PERHEPÄIVÄHOIDON TOIMINTAKULTTUURI



## SAATESANAT

Perhepäivähoito on hoitajan kodissa, pienessä ryhmässä tapahtuvaa varhaiskasvatusta. Perhepäivähoito tarjoaa lapselle kodinomaisen, kiireettömän ja yksilöllisen kasvuympäristön. Perhepäivähoitajan ryhmässä voi olla samanaikaisesti hoidossa neljä alle kouluikäistä lasta, hoitajan omat alle kouluikäiset lapset mukaan lukien sekä mahdollisesti osapäiväisesti esiopetus- tai kouluikäinen lapsi. Kunnallinen ja yksityinen perhepäivähoito on ohjattua ja valvottua varhaiskasvatuspalvelua, joka tapahtuu perhepäivähoitajan kodissa, lapsen kotona, parityöskentelynä tai ryhmäperhepäivähoitona. Päivähoidon ohjaajat vastaavat perhepäivähoidon ohjauksesta. Perhepäivähoitajat ovat pääsääntöisesti koulutettuja ja hoitajat perehdytetään perhepäivähoitajan työhön, työn sisältöihin ja vaatimuksiin. Työn kehittämisen ja asioiden informoinnin kannalta perhepäivähoitajat on jaettu tiimeihin.

### LAUKAAN KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Laukaan kunnan varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma pohjautuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja se on velvoittava asiakirja. Laukaan kunnan varhaiskasvatussuunnitelma kuvaa varhaiskasvatuksen toteuttamista kaikissa Laukaan kunnan varhaiskasvatusyksiköissä ja se on laadittu yhteistyössä kunnallisten ja yksityisten toimijoiden kanssa. Huoltajille on tarjottu mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatussuunnitelmatyöhön. Alueellisesti järjestetyissä vanhempainilloissa he ovat saaneet kertoa ajatuksiaan ja toiveitaan lapsensa varhaiskasvatukseen liittyen. Varhaiskasvatussuunnitelmaa ohjaavat Laukaan kunnan kuntastrategian mukaiset arvot, avoimuus ja läpinäkyvyys. Laukaan varhaiskasvatuksen painopistealueet ovat luonto, liikunta ja pienryhmätoiminta. Laukaan varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön Hyvä alku – käytäntö, joka luo lapselle ja perheelle mahdollisimman sujuvan varhaiskasvatuksen aloituksen uudessa elämäntilanteessa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään yhdessä vanhempien ja henkilöstön kanssa lapsen yksilöllisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Se toimii kasvattajan työvälineenä, jolloin otetaan huomioon lapsen kokemukset, tarpeet, tulevaisuuden näkymät, mielenkiinnon kohteet sekä vahvuudet ja mahdollinen tuen tarve. Suunnitelmassa kuvataan, miten lapsen yksilöllinen ohjaus ja varhaiskasvatus sovitetaan yhteen ja mitä muutoksia toiminnassa ja ympäristössä toteutetaan.



## LAUKAAN KUNNAN PERHEPÄIVÄHOIDON TOIMINTAKULTTUURI –kansio (PeTo)

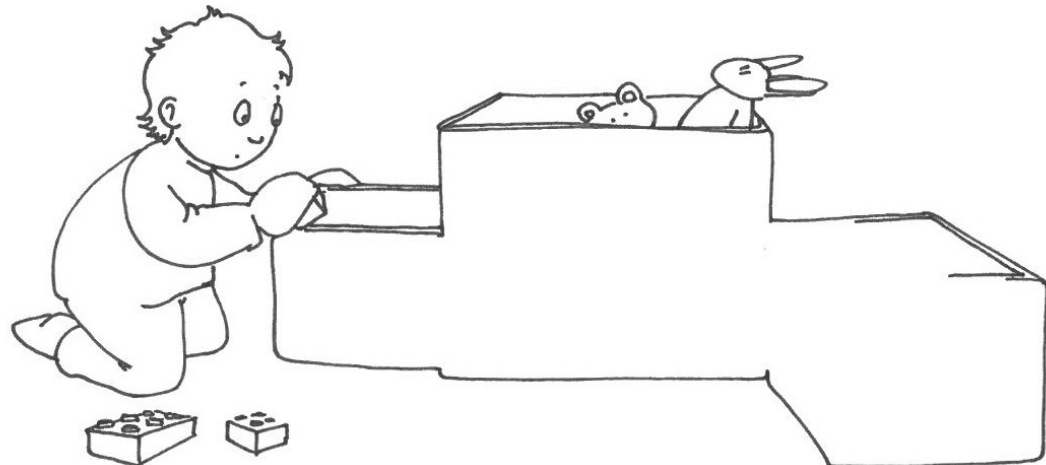
Perhepäivähoidon toimintakulttuuri – kansion (PeTo) tekeminen aloitettiin syksyllä 2017. Sitä on työstetty omissa tiimikokouksissa ja yhteisissä kehittämispäivissä. PeTo –kansion tarkoitus on toimia konkreettisenä työvälineenä hoitajille, tukea ja varmistaa varhaiskasvatuksen laatua ja raamittaa perhepäivähoidon yhteiset tavoitteet, toimintamuodot ja käytännöt. Tämän lisäksi se kuvaa perhepäivähoidon toimintaa ja laatua huoltajille ja päättäjille.

PeTo -kansio toimii pohjana perhepäivähoitajan vuosittain tehtävän oman toimintasuunnitelman laadinnassa. Perhepäivähoidon toimintasuunnitelmassa kuvataan toimintaympäristön ja perhepäivähoitoryhmän yksilöllisyyttä ja painotuksia. Toimintasuunnitelma ”elää” lasten, lapsiryhmän, toimintaympäristön ja toimintaolosuhteiden mukaisesti. Toimintasuunnitelma on perustana hyvän ja toimivan, vanhempien ja kasvattajien yhdessä rakentaman kasvatuksellisen yhteisön luomisessa lapsen parhaaksi. PeTo -kansioissa *Kuvat kertovat* – kuvituksesta vastaa perhepäivähoitaja Sari Jurvanen – Tuomaala.

PeTo – kansion työstäminen on ollut uuden tiedon vastaanottamista ja kansiota on tehty tiiviissä yhteistyössä perhepäivähoitajien ja päivähoiton ohjaajien kesken. Työprosessi on varmistanut sen, että Laukaan perhepäivähoitajat tekevät työtään ammatillisesti ja he ovat motivoituneita uuden oppimisesta ja työnsä kehittämisestä.

*Laukaa 31.5.2018*

*Päivähoidon ohjaajat  
Maarit Kovanen  
Anu Niemi  
Marja-Leena Savola*



# TOIMINTA-AJATUS POHJAUTUU VARHAISKASVATUSLAKIIN

Oppimiskokemusten mahdollistaminen

- lapsen kiinnostuksen kohteet
- myönteisillä ja lapselle ominaisilla tavoilla

Lapsen iän ja kehityksen  
mukaisen kasvun  
edistäminen

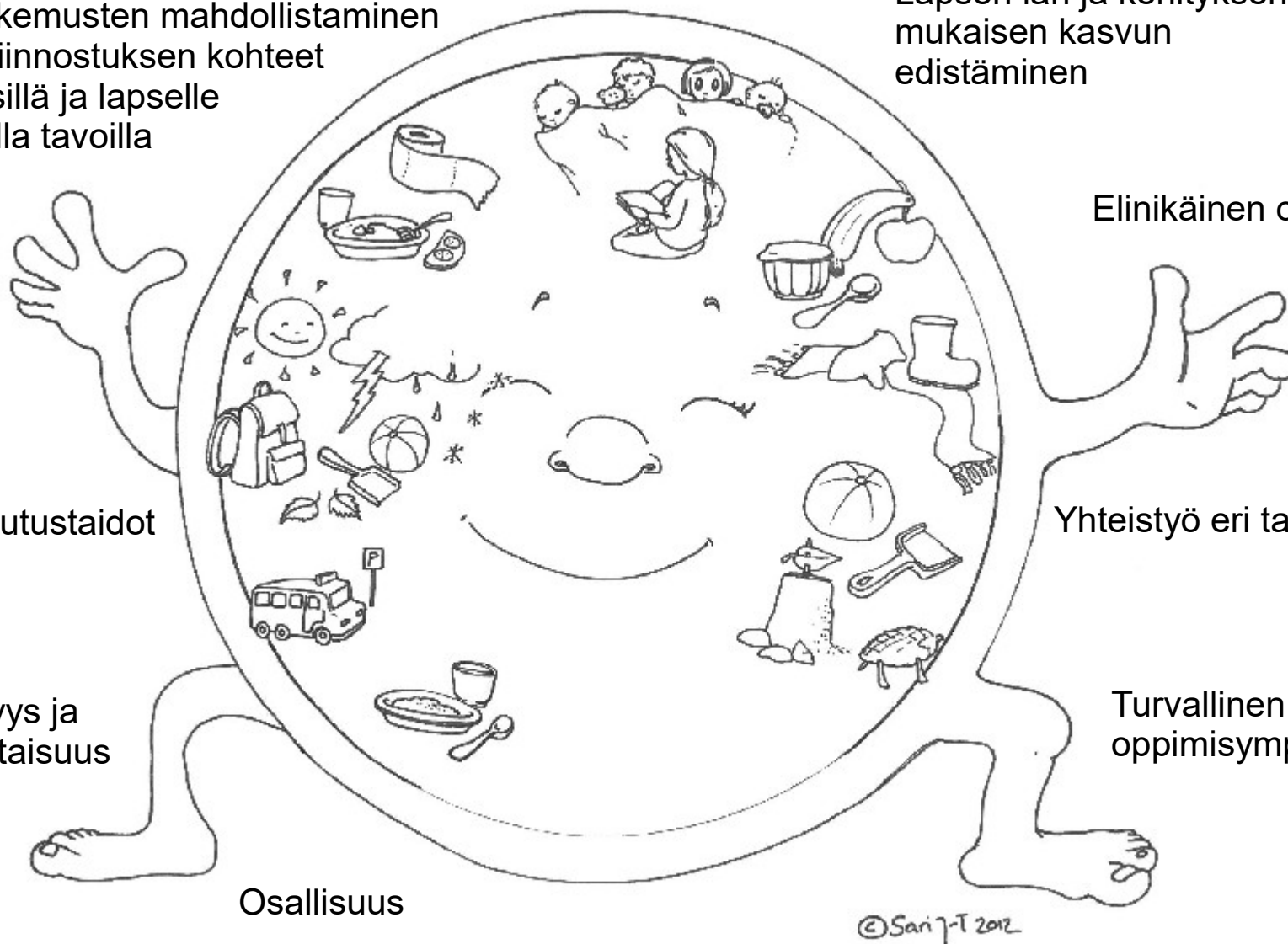
Elinikäinen oppiminen

Vuorovaikutustaidot

Yhteistyö eri tahojen välillä

Yksilöllisyys ja  
yhdenvertaisuus

Turvallinen kasvu- ja  
oppimisympäristö



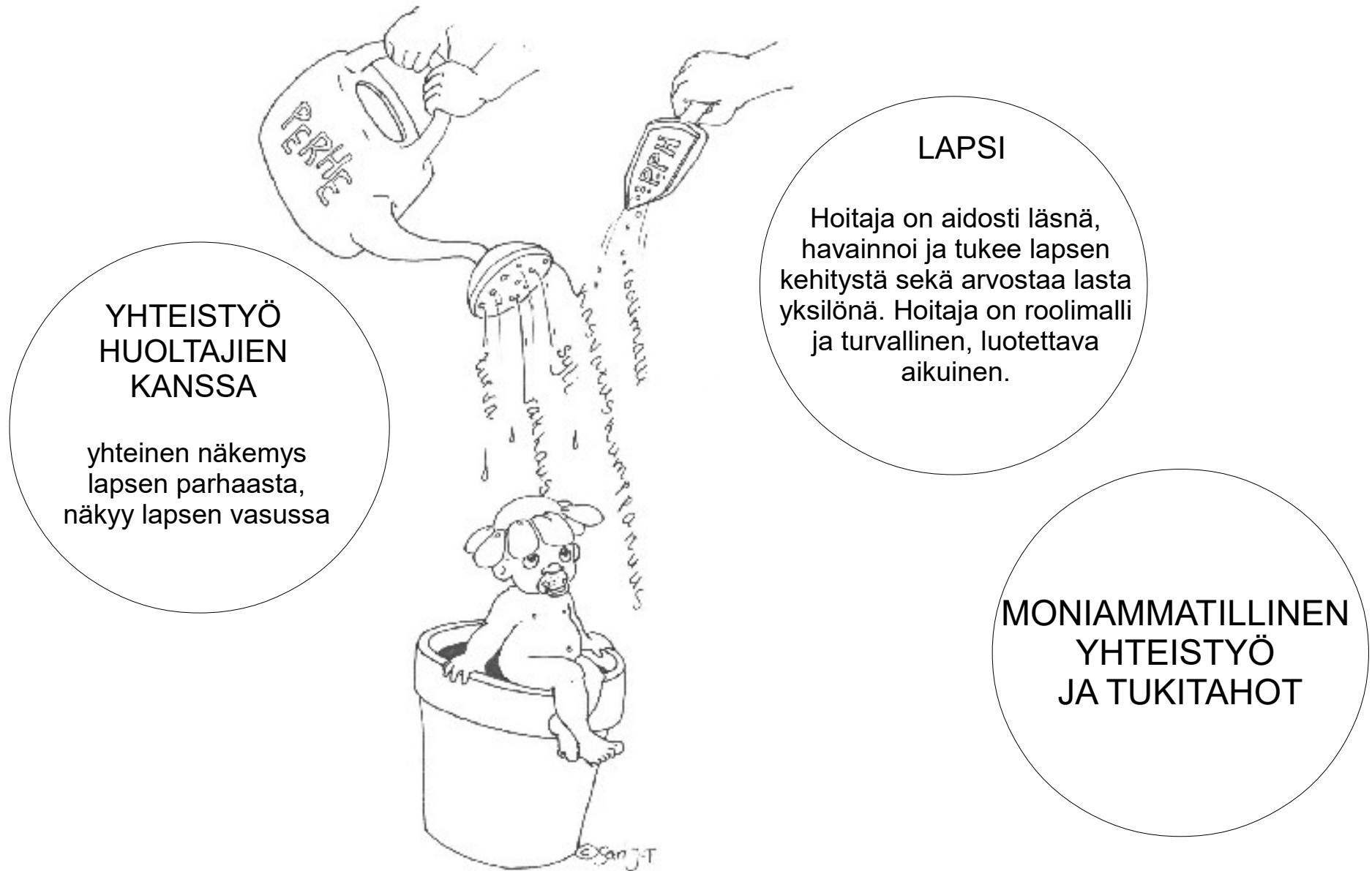
Osallisuus

© Sari T 2012

Kts. liite 1 "Varhaiskasvatuksen tavoitteet"

# PERHEPÄIVÄHOITAJA KASVATTAJANA

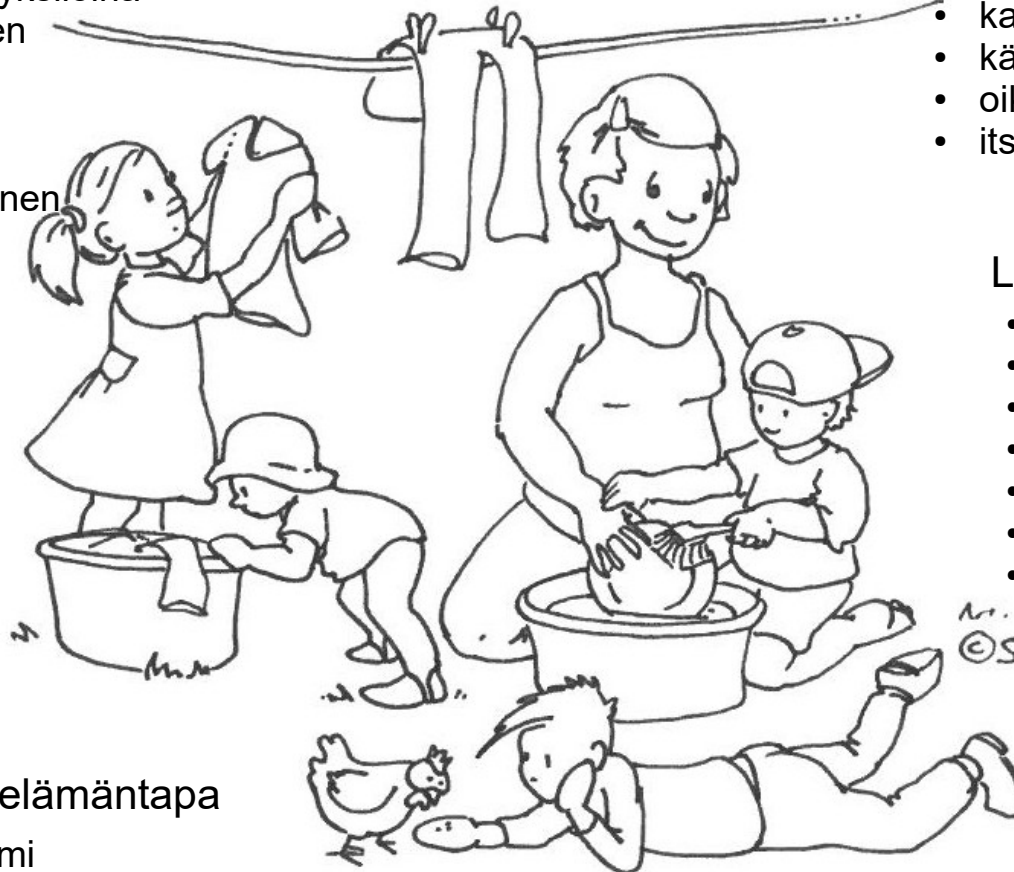
Jokainen perhepäivähoitaja on erilainen kasvattaja ja käyttää työssä omia vahvuuksiaan. Itsensä jatkuva ammatillinen kehittäminen on tärkeää.



# PERHEPÄIVÄHOIDON ARVOPERUSTA

## Lapsuuden itseisarvo

- lasten kohtelevminen yksilöinä
- lasten aito kuuleminen
- kiireettömyys
- kodinomaisuus
- osallisuus
- lapsuuden arvostaminen



## Ihmisenä kasvaminen

- samat säännöt ikätaso huomioiden
- kaveritaidot
- käytöstavat
- oikea ja väärä
- itsetunnon vahvistaminen

## Lapsen oikeudet

- turvallinen ilmapiiri
- tunnetaidot
- myönteiset oppimiskokemukset
- syli
- pieni ryhmä
- tasa-arvoinen kohtelu
- loma

## Terveellinen, kestävä elämäntapa

- säännöllinen päivärytmi
- riittävä liikunta, lepo ja monipuolinen ravinto
- ulkoilu
- hygienia
- luonto ja luonnon arvostaminen
- hoitajan kodin ja toisen omaisuuden arvostaminen

## Perheiden monimuotoisuus

- avoin ja luottamuksellinen yhteistyö, vaitiolovelvollisuus
- molemminpuolinen kunnioitus
- erilaisten perhekulttuurien huomioon ottaminen
- yhteisistä säännöistä ja sopimuksista kiinnipitäminen
- lapset tulevat osaksi hoitajan perhearkea

# OPPIMISKÄSITYS

Onnistumisen kokemukset ja ilo

Vahvuuksien hyödyntäminen  
oppimisessa

Mielenkiinnon kohteet iän ja  
taitojen mukaan

Kokopäiväpedagogiikka

Lapsen yksilöllinen tukeminen

Osallisuus

Yhteisöllisyys

Leikin, liikun, tutkin, opin

Lapsi aktiivisena toimijana  
ryhmässä

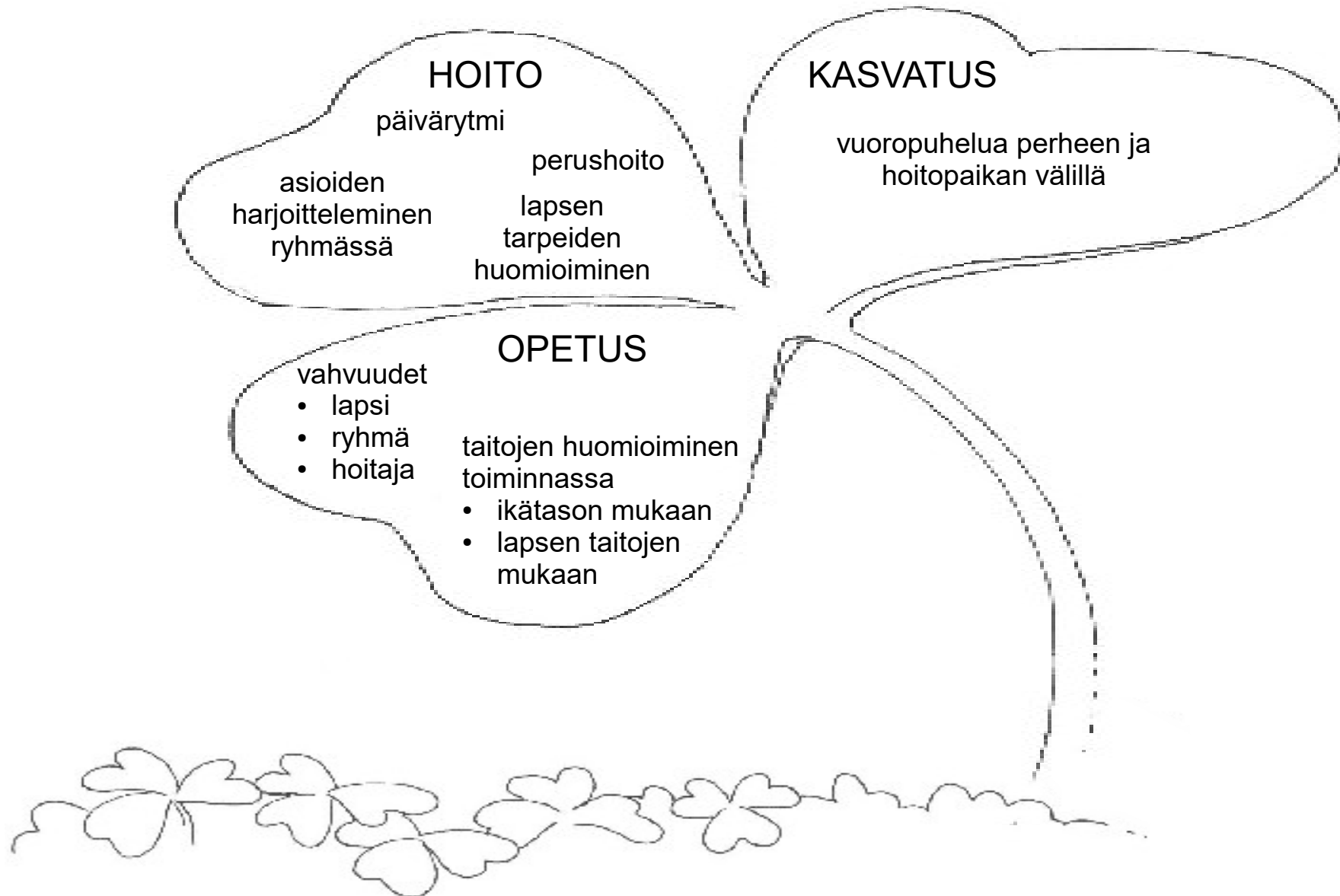
Turvallinen ilmapiiri ja  
oppimisympäristö

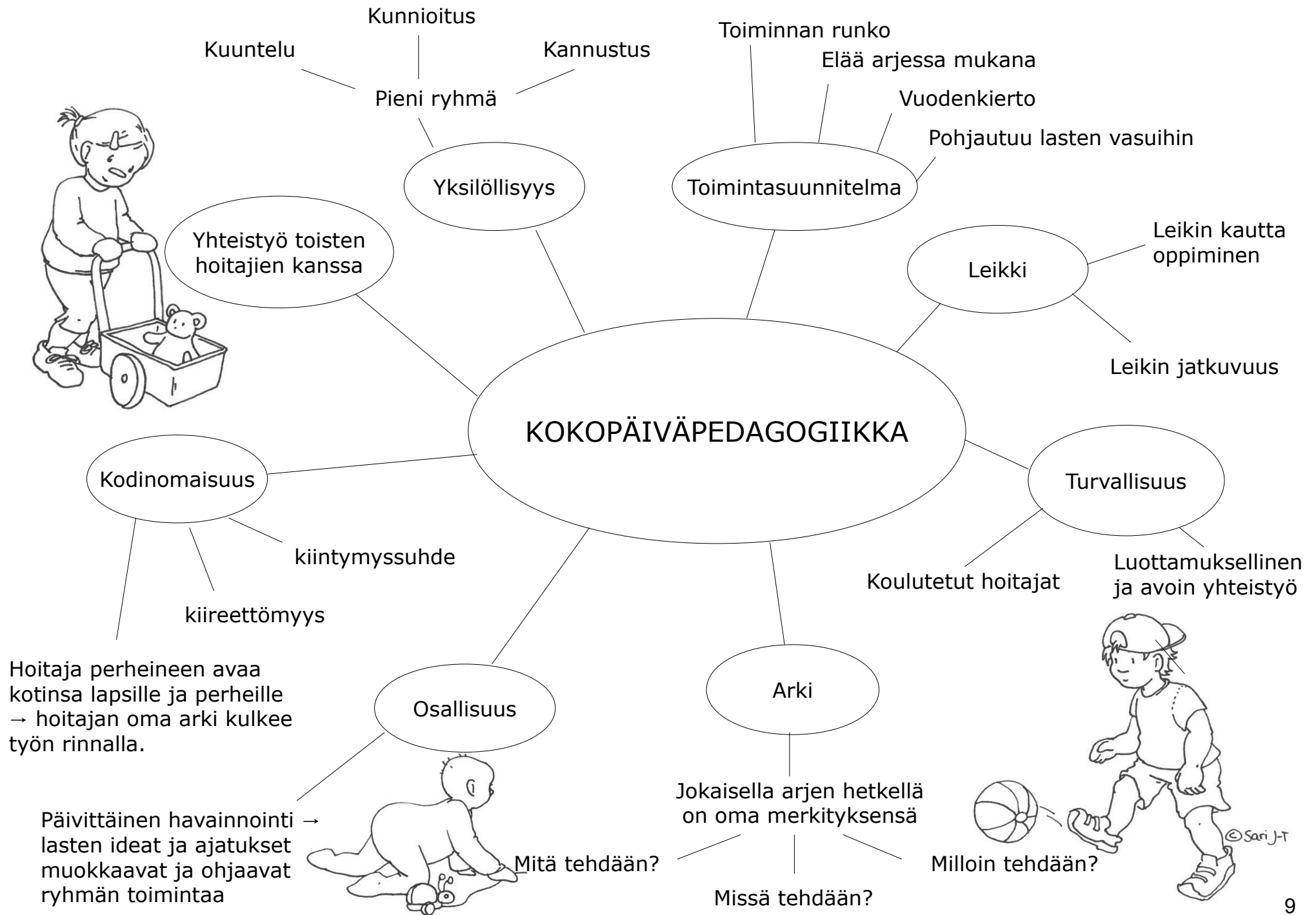
Vuorovaikutus ja vastavuoroisuus,  
tunnetaidot



# LAPSEN ÄÄNI

- kuuluu jokapäiväisessä toiminnassa
- toiminta muokkautuu jatkuvasti lasten kiinnostuksen kohteiden mukaan
- kuunnellaan perheiden toiveita





# LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

= TIEDOT, TAIDOT, ARVOT, ASENTEET, TAHTO

## Ajattelu ja oppiminen

- kannustava ja positiivinen vuorovaikutus
- elinikäinen oppiminen

## Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- hyvät tavat, ystävällisyys
- kasvattajan esimerkki
- erilaiset kulttuuritaustat

## Monilukutaito

- arjen sanoittaminen
- monipuoliset oppimisympäristöt



## Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- omatoimisuuden tukeminen
- toisen ja itsen kunnioittaminen
- tunnetaidot

## Osallisuus ja vaikuttaminen

- lapsi saa kokemuksia päätöksenteosta ja demokratiasta

## Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

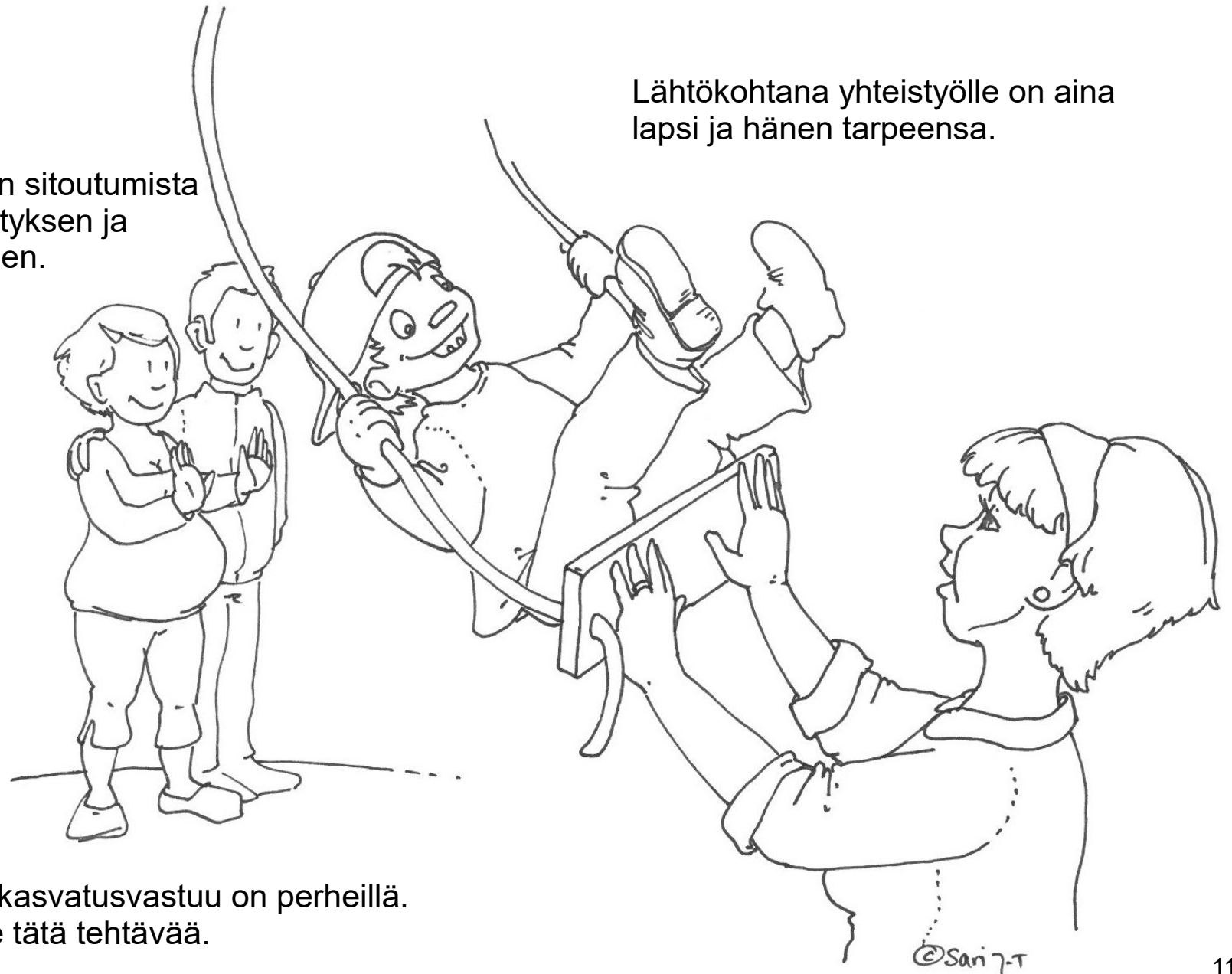
- dokumentointi
- digitaaliset turvataidot



# YHTEISTYÖ

Huoltajien ja hoitajan sitoutumista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen.

Lähtökohtana yhteistyölle on aina lapsi ja hänen tarpeensa.



Ensisijainen kasvatusvastuu on perheillä.  
Hoitaja tukee tätä tehtävää.



Ajattelu ja oppiminen

## LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

## KASVATUS, OPETUS, HOITO

Lapsen kasvuympäristö

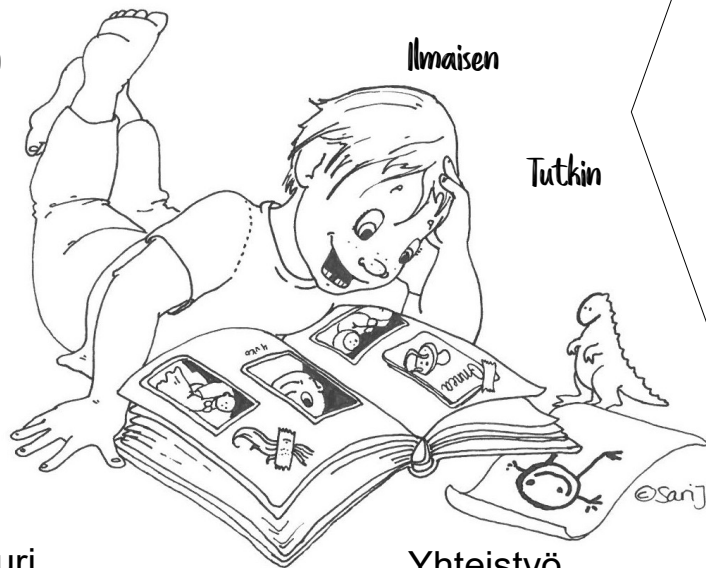
LAPSEN TARPEET JA MIELENKIINNON KOHTEET

Opettelen  
Koen  
Toimin  
Osallistun

Leikin  
Liikun  
Ilmaisen  
Tutkin

OPPIMISEN ALUEET

Kielten rikas maailma  
Ilmaisun monet muodot  
Minä ja meidän yhteisömme  
Tutkin ja toimin ympäristössäni  
Kasvan, liikun, kehityn



Toimintakulttuuri

Yhteistyö

Arviointi ja kehittäminen

Oppimisympäristöt

Työtavat

Pedagoginen dokumentointi



Lasta tukevaa toimintaa ja havainnoinnin kohteita eri kehitysalueilla:

| SOSIAALISET TAI DOT   | KOGNITIIVISET TAI DOT  | MOTORISET TAI DOT   | KIELELLISET VALMIUDET   |
|---|--|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>lapsella leikkikavereita</li> <li>turvattu ympäristö</li> <li>ketään ei kiusata eikä syrjitä</li> <li>opitaan leikin kautta</li> <li>opitaan lainaamaan ja jakamaan</li> <li>pyydetään lupa</li> <li>noudatetaan sovittuja sääntöjä</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>aloitetaan ja tehdään loppuun</li> <li>ikäkauteen sopivat tehtävät</li> <li>noudatetaan ohjeita</li> <li>pysytään ryhmässä toiminnan ajan</li> <li>käsitteiden ymmärtäminen</li> <li>ympäristön havainnointi</li> </ul> | <p>Karkea motoriikka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>liikkuu, kävelee, kiipeeä, juoksee, hyppää jne.</li> </ul> <p>Hienomotoriikka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>pienen esineiden käsittely, pinsettiote, sorminäppäryys, kynäote jne.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>kuullun ymmärtäminen</li> <li>puheen tuottaminen</li> <li>äänteiden nimeäminen</li> <li>luetun ymmärtäminen</li> </ul> |



# LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA (VaSu)

Varhaiskasvatuslaki  
määrittää ja velvoittaa

Tehdään oppimisen,  
kasvun ja kehityksen  
tueksi

Laaditaan 3kk  
sisällä hoidon aloituksesta,  
kuitenkin lapsen ja perheen  
ehdoilla (esim. 10pv/kk)

Kirjataan lapsen  
vahvuuksien kautta

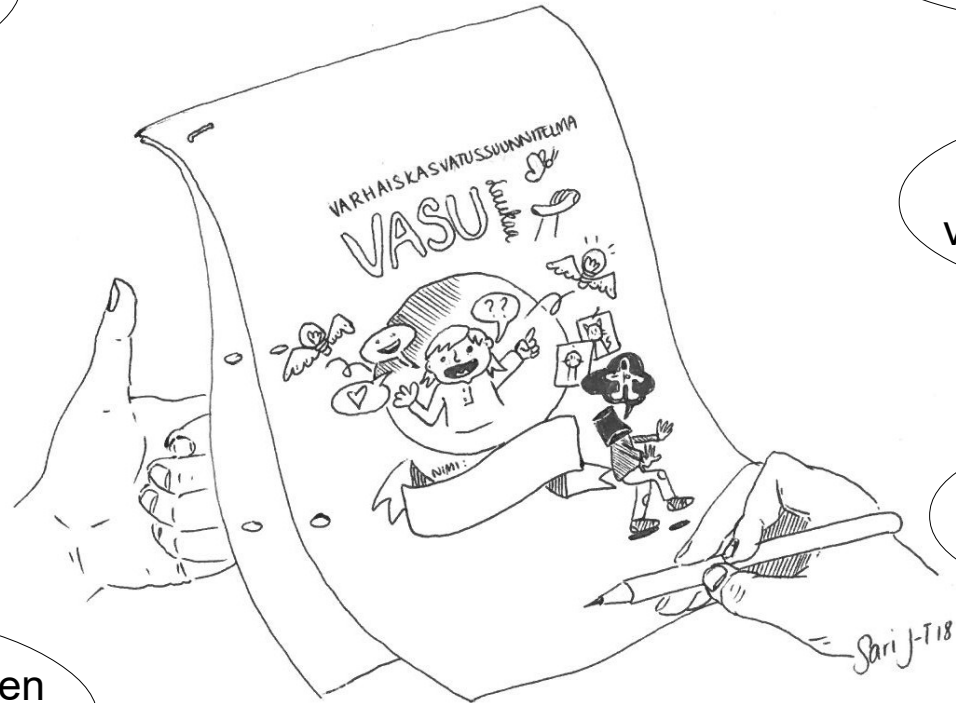
Tehdään yhdessä  
vanhempien kanssa

Laaditaan toimintakauden  
aikana, arviointi n. puolen  
vuoden päästä.

Tavoitteet suunnitellaan  
osaksi arkea

Päivitetään tarvittaessa  
keskustelujen perusteella

kts. Yhteistyötahot



# OSALLISUUS - LAPSI OSANA RYHMÄÄ

## OSANA PÄÄTÖKSENTEKOA

- kasvattajan vastuulla laaja-alaisen osaamisen ja oppimisen alueiden toteutuminen
- huomioidaan lasten aloitteet, kysymykset, oivallukset
- osallisuus työtapana
- yhdessä sovitut säännöt ja toimintatavat
- leikki: millaisilla leluilla, millä tavalla, kuinka kauan

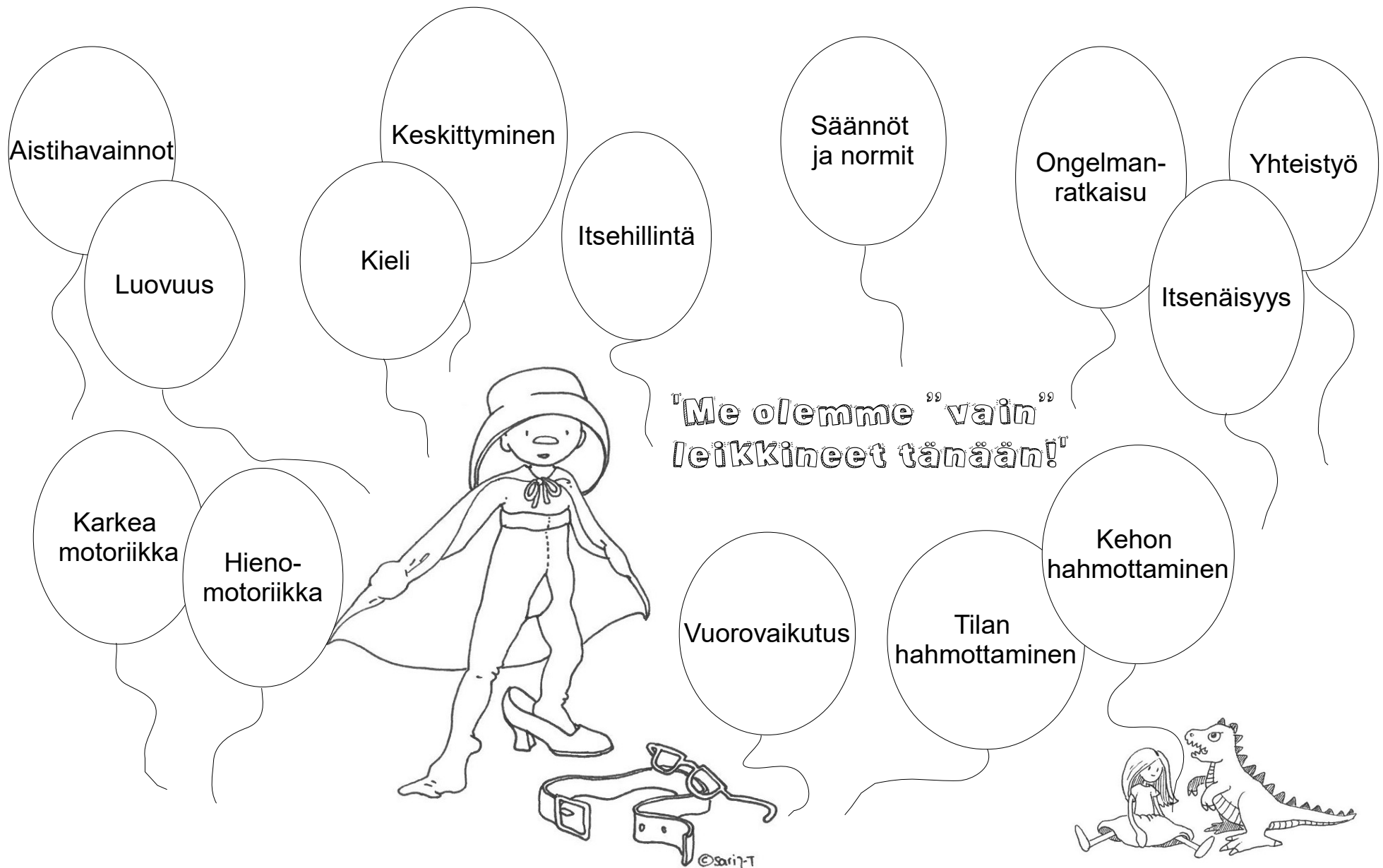


## ITSEILMAISUN TUKEMINEN

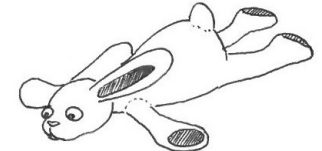
- leikin kautta
- vuorovaikutustaidot
- myönteinen ilmapiiri  
→ iloitaan onnistumisista,  
kannustetaan toisia
- rohkaisua tunteiden ilmaisuun

## KUULLUKSI TULEMINEN

- hoitajan aito läsnäolo ja valmius muuttaa suunnitelmaa
- yksilönä kohtaaminen
- aktiivinen havainnointi
- temperamentin ja herkkyyksikausien huomioiminen



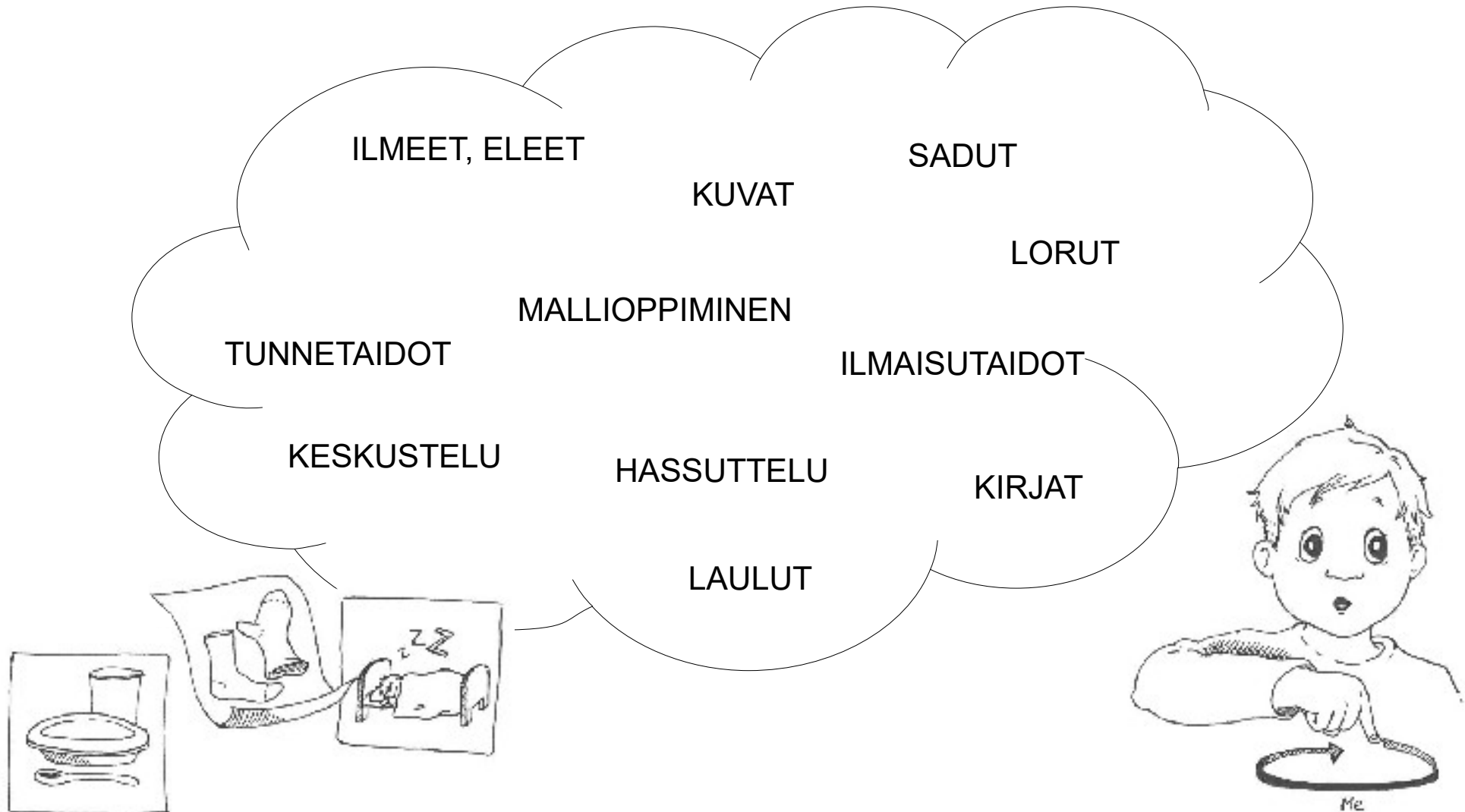
- Leikkiä havainnoimalla saadaan monipuolisesti tietoa lapsesta ja hänen mielenkiintonsa kohteista.
- Tarjotaan leikille ja sen jatkuvuudelle sopiva ympäristö ja puitteet.
- Leikin kautta opetellaan arjen perustaitoja ja voidaan käsitellä hankaliakin asioita.
- Leikkiessään lapsi vahvistaa käsitystään itsestään ja ympäröivästä todellisuudesta.



# KIELTEN RIKAS MAAILMA

Vahvistetaan lapsen kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä.

Tarjotaan kielellisesti rikas oppimisympäristö.



## ILMAISUN MONET MUODOT

Taide on lapselle mielikuvitusmaailma,  
jossa kaikki on mahdollista.

Kun lapsi kokee tekemisen ja onnistumisen  
ilon, hänen itsetuntonsa kehittyy.



On tärkeää kunnioittaa lapsen omaa ilmaisutapaa.

LASTA OHJATAAN KAIKKIEN  
IHMISTEN KUNNIOITTAMISEEN  
riippumatta iästä, rodusta,  
vakaumuksesta, suuntautuneisuudesta  
tai mielipiteistä.



## MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

### Eettinen ajattelu

→ hyvä/paha, oikea/väärä, ilo/suru,  
säännöt, anteeksi pyytäminen

### Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus

- sukupolvet/isovanhemmat, perinneleikit
- kaupassa ja postissa asiointit
- mikä minusta tulee isona?
- juhlat/juhlapyhät
- ruokakulttuuri
- kotiseutu ja sen perinteet

### Mediakasvatus

- kirjat, äänikirjat, lorut, hokemat, musiikki
- mediasisältöjen tuottaminen
- mediakriittisyys

### Katsomuskasvatus

- uskonnot ja muut katsomukset

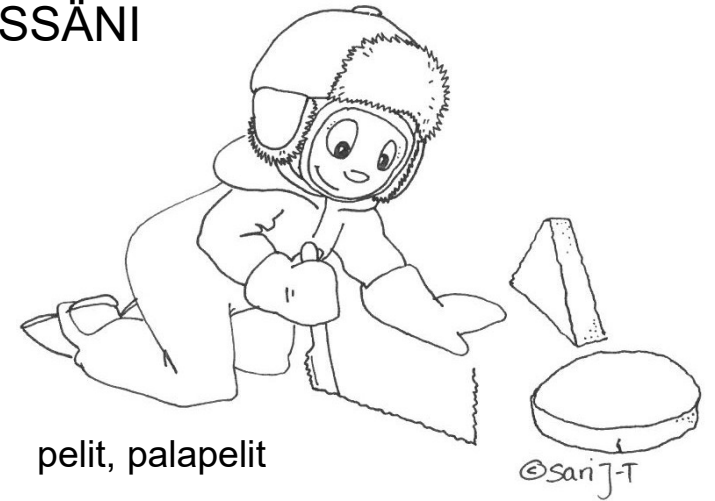
# TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

estetiikka

luontosuhteen vahvistaminen

**Ympäristökasvatus**

kestävä kehitys



pelit, palapelit

kehon ja tilan  
hahmotus

aistihavainnot

rauhottuminen

rytmisyys

jokamiehenoiseudet

**Matemaattinen ajattelu**

sääntöleikit

lajittelu ja vertailu

rakentelu, askartelu,  
muovailu



kokonaisuuksien purkaminen osiin

tutkiva ja kokeileva työtap

ongelmanratkaisu

**Teknologiakasvatus**

korjaaminen, rakentelu

kodin tekniikkaan tutustuminen

# KASVAN, LIIKUN, KEHITYN



vapaata ja ohjattua

säännöllistä

liikunnan iloa!

**Liikunta**

sisällä ja ulkona

ulkoilu säällä kuin säällä

**Terveys**

hygienia

**Turvallisuus**

itsestä huolehtiminen

arjen taidot

turvataidot

monipuolinen ja terveellinen kotiruoka

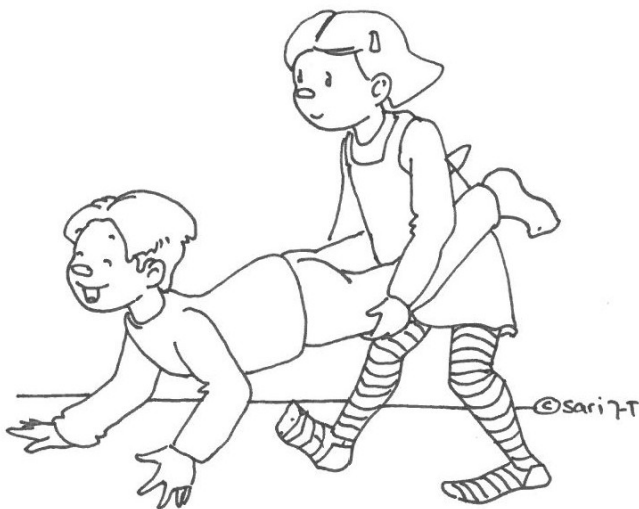
ruokarohkeus

kiireettömyys

**Ruokakasvatus**

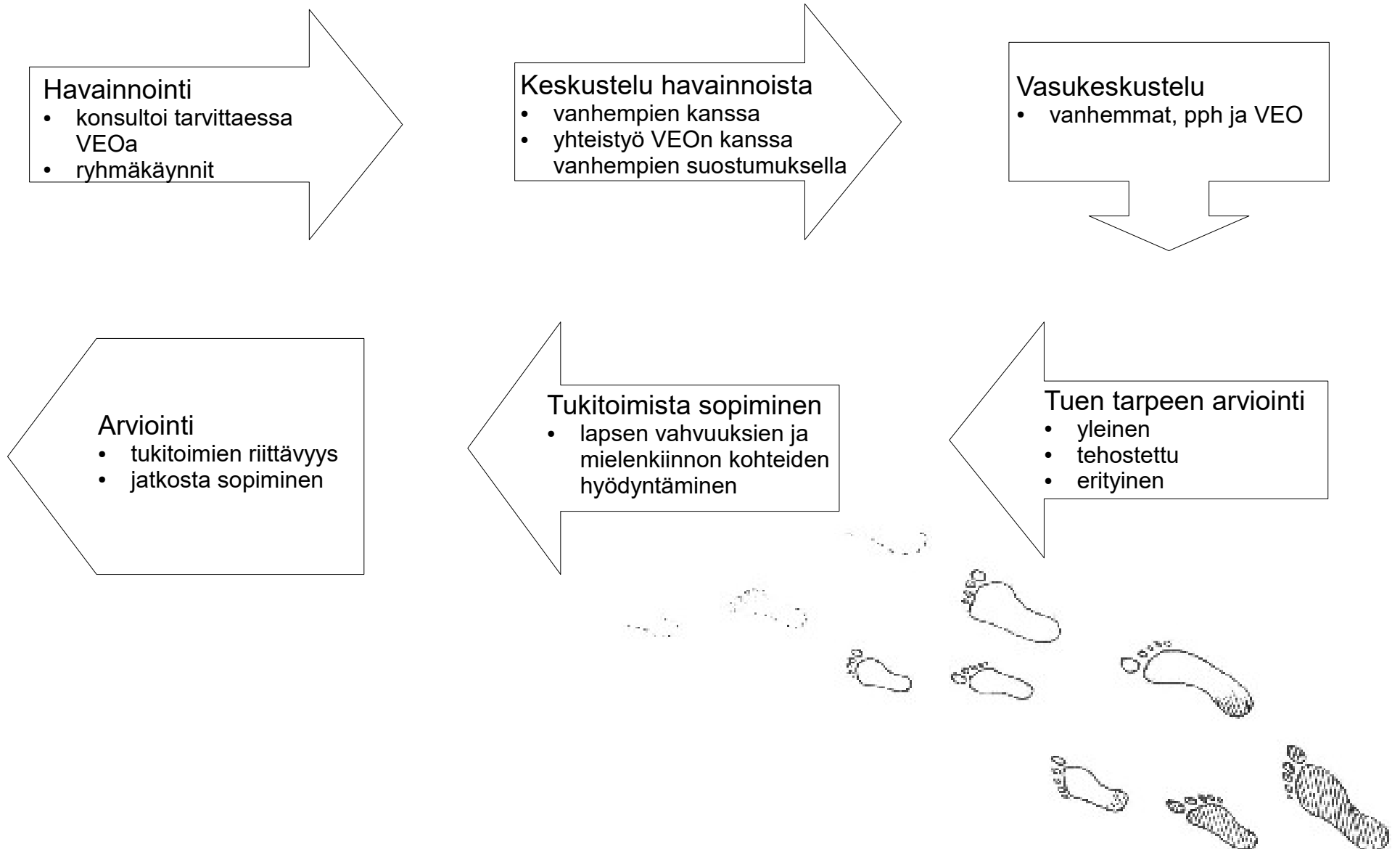
hyvät pöytätavat

ruoka-aineisiin tutustuminen



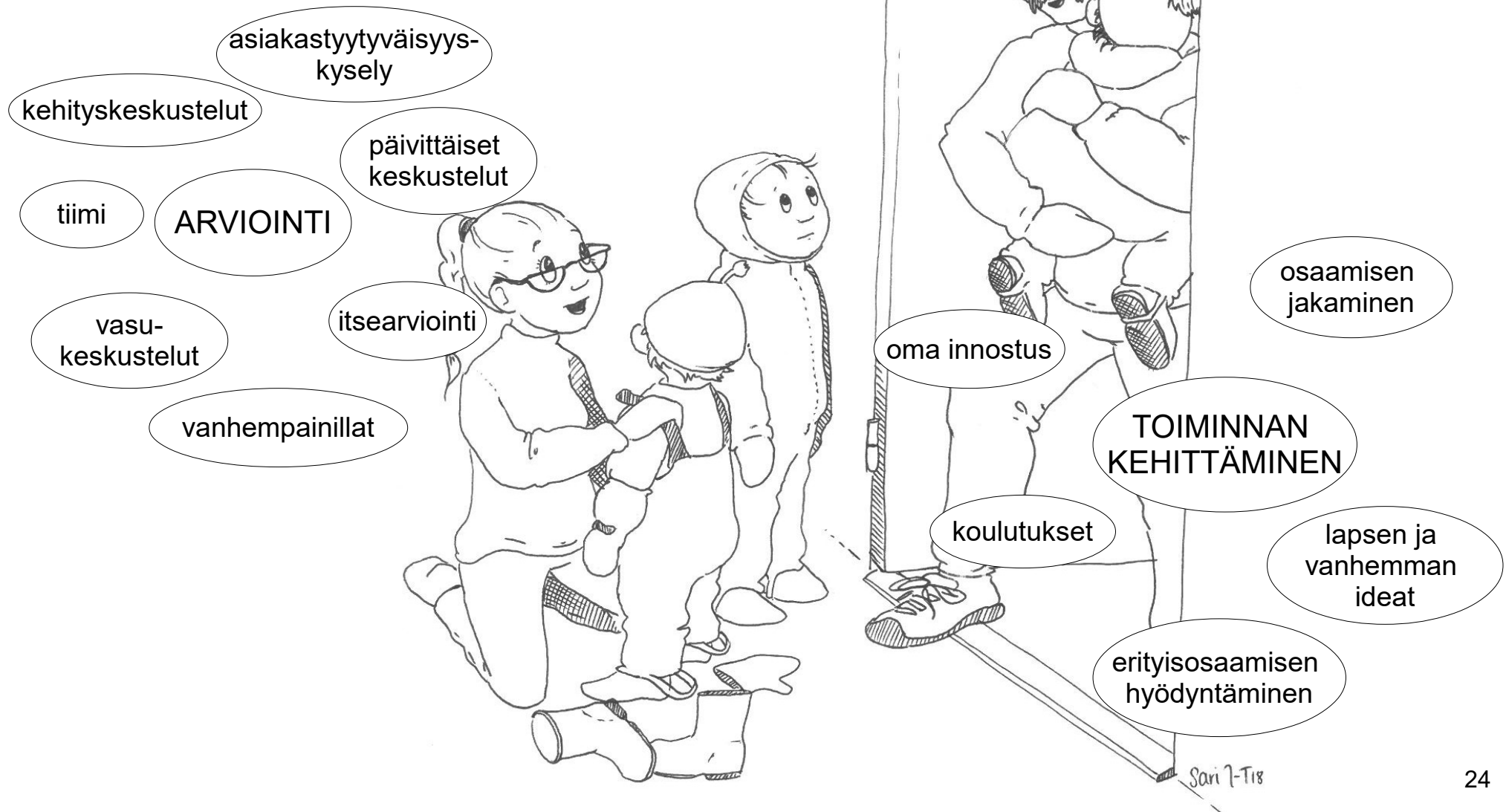
# LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO) on lasten, huoltajien ja kasvattajien yhteistyökumppani arjessa.



# PEDAGOGISEN TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Toiminnan jatkuvan arvioinnin kautta hoitaja pystyy kehittämään omaa työtään ja ryhmän toimintaa. Arviointiin osallistuvat henkilöstö, huoltajat ja lapset.



# KIUSAAMINEN

Kiusaaminen on tahallista ja yleensä toistuvaa toisen henkilön satuttamista henkisesti tai fyysisesti. Aikuisen tulee osata erottaa kiusaaminen ristiriitatilanteesta ja pyrittävä opettamaan tämä ero myös lapsille.



havainnointi ja ennaltaehkäisy

hyvän huomaaminen

selkeät rajat ja säännöt

KIUSAAMISEN  
EHKÄISY  
HOITOARJESSA

neuvominen ja opastus

tunnetaitojen harjoittaminen

anteeksipyyttäminen  
ja -antaminen

vuorovaikutustaitojen vahvistaminen

Lasten mielestä kiusaamista on esimerkiksi:

- nimittely, lällättely
- leikin ulkopuolelle jättäminen
- kiroilu ja rumat sanat
- valehtelu
- huutaminen
- uhkailu, pelottelu, kiristäminen
- leikin sääntöjen muuttaminen
- leikin rikkominen
- puhumattomuus
- irvistely, ilmeily
- seurassa kuiskiminen
- ulkonäön arvostelu
- lyöminen, hakkaaminen
- töniminen, potkiminen
- nipistely, raapiminen
- päällä könyäminen, repiminen
- pureminen
- hiuksista vetäminen
- hiekan/tavaroiden heittäminen päälle
- esteenä oleminen
- etuileminen
- tavaroiden vieminen leikistä
- toinen jatkaa "Lopeta"-pyynnöstä huolimatta

Hoitaja kokee kiusaamiseksi, jos

- työtä vähätellään
- hoitoaikoja ei anneta pyynnöstä huolimatta
- hoitoaikojen muutoksista ei ilmoiteta
- yhteisiä sopimuksia ei noudateta
- vanhempi ei ota tosissaan huolenaiheesta kerrottaessa
- puolikuntoinen lapsi tuodaan hoitoon tartuttamaan muita ajatuksella "Soita sitten, jos tulee jotain."